

Standaardisatieraad Nationaal Archief van 6 juli 2021

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum
21 juni 2021

Bijlage(n)
MDTO 0.9 - Algemene inleiding

MDTO 0.9 – Alle modules en
bijlagen (zip-bestand)

MDTO 0.9 - Commentaren
openbare review
koppelvlakspecificatie (tabel)

MDTO 0.9 - Commentaren
openbare review
metagegevensschema (tabel)

memo

Voorstel voor vaststelling MDTO

Inleiding

Hierbij biedt het Nationaal Archief (NA) het definitieve concept 0.9 van de norm *Metagegevens voor duurzaam toegankelijke overheidsinformatie* (MDTO) aan voor vaststelling door de Standaardisatieraad van het Nationaal Archief. Welke na vaststelling aangeduid zal worden als MDTO 1.0.

Het voorstel is om MDTO vast te stellen als de opvolger van het Toepassingsprofiel Metagegevens Lokale Overheden (TMLO). Daarmee is het een norm voor de lokale overheden, maar nog niet voor de Rijksoverheid.

De vaststelling van MDTO is eerder besproken tijdens de Standaardisatieraad van 7 april 2021. Omdat een minderheid binnen een van de redactiegroepen van MDTO bezwaar heeft gemaakt tegen vaststelling, is besloten om vaststelling aan te houden en met de betrokkenen in gesprek te gaan. Er zijn waarschijnlijk uitbreidingen nodig om MDTO ook geschikt te maken als norm voor de Rijksoverheid. Na overleg met de Directie CIO Rijk, stelt het Nationaal Archief voor om deze uitbreidingen pas na de vaststelling van MDTO te inventariseren en uit te voeren.

Deze notitie bevat:

1. Voorstel voor de vaststelling van MDTO.
2. Toelichting op de behandeling van de bezwaren vanuit het Rijk¹.
3. Wat betekent vaststelling van MDTO
4. Proces verwerking reviewcommentaar
5. Bijlage: Voorgeschiedenis ontwikkeling MDTO

Bijlagen

Zie voor MDTO 0.9 de bijlagen. Deze zijn nagenoeg hetzelfde als de bijlagen voor MDTO 0.9 bij de behandeling op 7 april 2021. Het enige verschil is dat nu ook de module met de RDF-ontologie is opgenomen (die was in april nog niet klaar). Daarnaast zijn er een paar redactionele foutjes hersteld. De RDF-ontologie krijgt

¹ Zie voor een nadere toelichting op de aard van de bezwaren de stukken van 7 april 2021. Deze zijn beschikbaar op het Kennisnetwerk Informatie en Archief (KIA) onder <https://kia.pleio.nl/groups/view/80563a73-206e-42c2-878f-678eef75af2b/kennisplatform-informatiehuishouding-overheden/files/fa00a5e3-9428-4577-993f-b87c16de99ff> [aanmelden vereist].

de status 'handreiking' en is daarmee geen onderdeel van het normerende deel van MDTO (zie de Algemene inleiding voor toelichting op deze status).

Voorstel voor de vaststelling van MDTO

Het Nationaal Archief vraagt de Standaardisatieraad akkoord te gaan met:

1. De vaststelling van MDTO 1.0 als de opvolger van het Toepassingsprofiel Metagegevens Lokale Overheden (TMLO). Als norm voor de lokale overheden. Hiermee wordt TMLO als norm ingetrokken.
2. Het streven om van MDTO ook een norm voor de Rijksoverheid te maken. Als vervanger van het Toepassingsprofiel Metagegevens Rijksoverheid (TMR). Zodat overheden gemakkelijker kunnen samenwerken en kennis, diensten en systemen kunnen delen.
3. Het opstellen van een gezamenlijke roadmap voor uitbreiding van MDTO 1.0 door CIO Rijk, Nationaal Archief en vertegenwoordigers van de Rijksoverheid. Deze roadmap bevat de uitbreidingen die minimaal noodzakelijk zijn om van MDTO ook een norm voor de Rijksoverheid te maken. De roadmap wordt, na afstemming met vertegenwoordigers van de lokale overheden, ter vaststelling voorgelegd aan de Standaardisatieraad.
4. Het vereiste dat de uitbreidingen van MDTO backwards compatible moeten zijn met MDTO 1.0.
5. Na uitvoering van de uitbreidingen wordt MDTO door CIO Rijk (als de beheerder van TMR) aan het Rijks CIO-Beraad voorgelegd ter vervanging van TMR.
6. MDTO 1.0 mag al gebruikt worden door Rijksorganisaties als alternatief voor TMR. Maar de norm voor de Rijksoverheid blijft vooralsnog TMR.

Releasebeleid

Vanuit de MDTO-redactiegroepen is verzocht om ook een releasebeleid voor MDTO vast te stellen. Hierin worden vastgelegd met welke regelmaat en onder welke voorwaarden wijzigingen kunnen worden doorgevoerd in MDTO. Het voorstel hiervoor zal aan de volgende Standaardisatieraad worden voorgelegd. Tot de vaststelling van het releasebeleid zullen er geen wijzigingen in MDTO worden aangebracht.

Behandeling van de bezwaren vanuit het Rijk

De vaststelling van MDTO is eerder besproken tijdens de vorige Standaardisatieraad van 7 april 2021. Toen is besproken dat een minderheid binnen een van de redactiegroepen van MDTO bezwaar heeft gemaakt tegen vaststelling. Het was niet mogelijk om deze bezwaren, binnen de gegeven planning, te honoreren in het definitieve concept. Omdat de bezwaren uitsluitend vanuit de Rijksoverheid afkomstig zijn heeft de Standaardisatieraad op 7 april besloten:

- Het Nationaal Archief en BZK (Directie CIO-Rijk) onderzoeken samen de mogelijkheden om de bezwaren alsnog weg te nemen.
- Het definitieve concept, met eventuele aanpassingen of voorbehouden, wordt ter vaststelling behandeld in de Standaardisatieraad van 6 juli 2021.

De directie CIO Rijk heeft na 7 april nader onderzoek gedaan naar de bezwaren. CIO Rijk deelt een deel van de bezwaren. Het is nog niet gelukt om tot een, voor de bezwaarmakers, acceptabel voorstel te komen voor vaststelling van MDTO voor de Rijksoverheid.

CIO Rijk acht het vanuit het oogpunt van standaardisatie echter ongewenst om binnen de Rijksoverheid met een andere standaard te werken dan bij de lokale overheden. Het maakt overheidsbrede samenwerking lastiger (zoals bij de implementatie van de nieuwe Omgevingswet). Het beperkt bovendien de mogelijkheden om overheidsbreed gebruik te maken van dezelfde kennis, diensten en systemen (zoals PLOOI).

De verwachting van CIO Rijk is dat er uitbreidingen op MDTO nodig zijn voor de Rijksoverheid. CIO Rijk zal dit binnen de Rijksoverheid inventariseren. De verwachting van het Nationaal Archief is dat deze inventarisatie een half jaar kost. Daarna moet getoetst worden of de voorgestelde uitbreidingen voor de lokale overheden acceptabel zijn. Daarop volgend moeten de uitbreidingen uitgevoerd en gereviewd worden. Bij elkaar zal het dus zeker een jaar kosten voordat er een uitgebreidere versie van MDTO beschikbaar is voor vaststelling door de Standaardisatieraad.

De uitbreiding voor de Rijksoverheid hoeft het gebruik van MDTO 1.0 door de lokale overheden niet te belemmeren, mits de uitbreiding backwards compatibel zal zijn. Dat wil zeggen dat informatiesystemen die voldoen aan MDTO 1.0 ook zullen voldoen aan de uitgebreide versie van MDTO (zie punt 4 van het voorstel).

Wat betekent vaststelling

MDTO wordt na vaststelling de opvolger van het door het Nationaal Archief beheerde *Toepassingsprofiel Metagegevens Lokale Overheden* (TMLO).

MDTO is ook bedoeld als vervanger van het Toepassingsprofiel Metagegevens Rijksoverheid (TMR). Omdat TMR niet door het NA beheerd wordt (maar door CIO Rijk), kan de Standaardisatieraad niet besluiten over de vervanging van TMR door MDTO. Hierover zal het Rijks CIO-Beraad een besluit nemen. Dit zal pas gebeuren nadat de daarvoor benodigde uitbreidingen van MDTO zijn geïnventariseerd, gerealiseerd en vastgesteld.

Vaststelling van MDTO door de Standaardisatieraad van het Nationaal Archief betekent niet dat de toepassing van MDTO verplicht wordt voor overheidsorganisaties. Daartoe heeft de Standaardisatieraad en het Nationaal Archief geen bevoegdheid. MDTO wordt na vaststelling een *norm* wat inhoudt dat het de gedragen standaard is onder experts in het vakgebied. Overheidsorganisaties kunnen de norm voor zichzelf verplicht stellen door dit op te nemen in hun eigen regels en beleid. Ook kan eventueel de wetgever besluiten om gebruik van MDTO op te nemen in wetten.

Een aantal onderdelen van MDTO krijgen na vaststelling de status 'handreiking' (deze zijn in de inleiding gemarkeerd als 'niet-normerend'). Dat wil zeggen dat hiervoor de consensus niet getoetst is. De niet-normerende onderdelen hoeven niet toegepast te worden om MDTO-conform te zijn. Ze zijn bedoeld zijn om organisaties te helpen bij het toepassen van MDTO, maar zijn daarvoor niet noodzakelijk.

Proces verwerking reviewcommentaar

Het definitieve concept is gebaseerd op de commentaren die in de openbare review op de conceptversie op MDTO 0.2 in april en mei 2020 zijn ontvangen. Zie voor het overzicht van alle commentaren en de verwerking daarvan de bijlagen met de commentaren. Merk op dat de RDF-ontologie niet is voorgelegd in de openbare review, omdat handreikingen niet via openbare reviews getoetst worden.

De auteurs van MDTO hebben de reviewcommentaren geanalyseerd en de hoofdpunten daaruit besproken met de drie redactiegroepen. Een redactiegroep voor het metagegevensschema, een voor het koppelvak en een voor de RDF-ontologie.

Het reviewcommentaar is via afstemming met de redactiegroepen verwerkt waarbij de redactieleden in de laatste stap expliciet gevraagd zijn om akkoord op het definitieve concept. In de redactiegroep voor het metagegevensschema hadden 6 leden geen bezwaar, 3 wel en 2 onthielden zich van stemming (van de 11 leden aanwezig bij de laatste bijeenkomst). De notitie met bezwaren was bij deze redactiegroep bekend. In de redactiegroepen voor het koppelvak en de RDF-ontologie zijn geen bezwaren gemaakt tegen vaststelling.

Leden redactiegroep informatiemodel

Rijksoverheid: Justitiële Informatiedienst (JustID), Kennis- en Exploitatiecentrum voor Officiële Overheidspublicaties (KOOP), Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Nationale Politie.

Gemeenten: Gemeente Zaanstad, VNG.

Archiefinstellingen: Erfgoed Leiden, Groninger Archieven, Nationaal Archief (als beheerder e-Depot).

Leveranciers: BCT, Circle Software, Content Strategy.

Leden redactiegroep koppelvlak

Rijksoverheid: Kennis- en Exploitatiecentrum voor Officiële Overheidspublicaties (KOOP), Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat,

Gemeenten: Gemeente Zaanstad.

Archiefinstellingen: Nationaal Archief (als beheerder e-Depot), Stadsarchief Amsterdam.

Leveranciers: Divault, Open Satisfaction, Picturae.

Leden redactiegroep RDF-ontologie

Rijksoverheid: Nationale Politie

Gemeenten: Gemeente Amsterdam, Gemeente Midden Groningen (fractievertegenwoordiger)

Provincies: Provincie Noord-Holland

Bijlage: Voorgeschiedenis ontwikkeling MDTO

Eind 2016 is er als onderdeel van het programma Archief 2020 gestart met de uitbreiding van TMLO met een uitwisselingformaat. Archief 2020 heeft die ontwikkeling niet af kunnen ronden en daarom heeft het Nationaal Archief de doorontwikkeling overgenomen als reguliere taak. In december 2017 heeft de Standaardisatieraad hiervoor de opdracht vastgesteld. Met als doel dat er per informatiesysteem slechts één koppelvlak ontwikkeld hoeft te worden om metagegevens uit te kunnen wisselen met andere informatiesystemen.

De doorontwikkeling van TMLO kende vervolgens een moeizaam verloop. Dit kwam deels door de beperkt beschikbare expertise en deels omdat er meer aspecten aan de orde kwamen dan alleen het toevoegen van een uitwisselingsformaat. Zo bleken er bijvoorbeeld veel onduidelijkheden over de

inhoudelijke definities van de metagegevens en waren er wensen voor uitbreiding van de metagegevens. Maar tegelijkertijd was er ook de wens om TMLO tot de minimaal benodigde metagegevens te beperken. Dit alles heeft twee keer geleid tot aanpassingen van de strategie voor de doorontwikkeling van TMLO. Deze zijn in december 2018 en september 2019 goedgekeurd door de Standaardisatieraad.

Bij de aanpassing in september 2019 is ook besloten dat de opvolger van TMLO ook de bruikbaar moet zijn voor de rijksoverheid. Zodat er één standaard komt voor de uitwisseling van metagegevens binnen de hele overheid. De naam van deze standaard is daarom veranderd van TMLO (alleen voor lokale overheden) in *Metagegevens voor Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (MDTO)* (voor alle overheden).

Gedurende de maanden april en mei 2020 heeft een openbare review² plaatsgevonden op de conceptversie MDTO 0.2. Hierbij zijn 39 reviews ontvangen met in totaal zo'n 1300 commentaren. De eerste analyse van deze commentaren is in juni 2020 in de Standaardisatieraad besproken.

Na september 2019 is de ontwikkeling volgens plan verlopen. De oplevering van nu van het definitieve concept is zes maanden later dan eerder voorzien. Deze vertraging is opgelopen door het grote aantal ontvangen commentaren in de openbare review. En, in mindere mate, door oponthoud vanwege de Corona-crisis.

² Zie <https://kia.pleio.nl/groups/view/27717192/kennisplatform-metadata/blog/view/55813751/review-mdto-van-start-reageren-kan-nu-tot-15-mei> en <https://kia.pleio.nl/groups/view/27717192/kennisplatform-metadata/blog/view/55813991/mdto-xml-schema-van-1-tm-29-mei-in-de-review>